

TANTÁRGYI TEMATIKA

Magyar állam- és jogtörténeti gyakorlat II.

Tantárgy neve: Magyar állam- és jogtörténeti gyakorlat II.	Tantárgy Neptun kódja: AJJOT273N2 (nappali) AJJOT273L2 (levelező) Tárgyfelelős intézet: Jogtörténeti és Jogelméleti Intézet Jogtörténeti Tanszék Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős: Dr. Petrasovszky Anna, egyetemi docens	
Közreműködő oktató(k): Dr. Lehotay Veronika, egyetemi adjunktus	
Javasolt félév: 2. tavaszi félév	Előfeltétel: -
Óraszám: nappali: 2 óra / hét levelező: 2 óra/félév	Számonkérés módja: kollokvium
Kreditpont: 1	Munkarend: nappali/levelező
<p>Tantárgy feladata és célja: A gyakorlat célja a „Magyar állam- és jogtörténet” főtantárgyi előadáshoz kapcsolódóan felépített tematika szerint a fontosabb, részletesebb elemzést kívánó anyagok kis csoportokban történő elemzése, a tananyaghoz kapcsolódó jogesetek megoldása, jogforrások elemzése, a problémás kérdések megbeszélése. A hallgatók otthoni készüléssel, valamint a tanórákon való aktív részvétellel sajátítják el a gyakorlat anyagát. Az második félév Magyar állam- és jogtörténet II. főtárgy tananyagához igazodva önellenőrző kérdések formájában kérjük számon a gyakorlat anyagát.</p> <p>Fejlesztendő kompetenciák: <i>tudás:</i> T2, T5, T7, T10, T12, T16, T18 <i>képesség:</i> K1, K4, K9, K10, K14, K19, K26 <i>attitűd:</i> A1, A2, A4, A5, A6, A18 <i>autonómia és felelősség:</i> F1, F3, F4, F5</p>	
Tantárgy tematikus leírása:	
<ol style="list-style-type: none"> <i>A félévi tematika és a követelmények ismertetése.</i> A magyar jogforrási rendszer fejlődése. Büntetőjog önálló jogággá válásának lépései. A korai büntetőjogi kodifikációs kísérletek. Személyi jog, dologi jog, adományrendszer a rendi korban. Családi jog, öröklési jog és kötelmi jog a rendi korban I. Zárthelyi dolgozat 1-11 tételek és az Önellenőrző kérdéssor I. részéből 5 kérdés megválaszolása Perjogunk fejlődése a polgári átalakulásig. A büntető és polgári per szétválása. Az első magyar büntető törvénykönyv (Csemegi-kódex). A Csemegi-kódex novellái és a kihágási kódex. Az 1896. évi bünvádi perrendtartás. II. Zárthelyi dolgozat 14-18;30-34 tételek és az Önellenőrző kérdéssor II. részéből 5 kérdés megválaszolása Az 1911. évi Polgári perrendtartás. Közigazgatási anyagi és eljárásjogi tendenciák a polgári Magyarországon; A magyar kereskedelmi jog fejlődése. Az értékpapírok. Tulajdonviszonyok változásai a polgári korban. Pót-zárthelyi dolgozat Félév zárásával kapcsolatos technikai feladatok megbeszélése 	

Önellenőrző kérdéssor

Magyar állam- és jogtörténetből

I. A jogforrások; a rendi kor magánjoga

1. Mit tud a jogágak kialakulásáról (közjog, magánjog)? [Jt. 24-26. o.]
2. Mik az ún. anyagi és alaki jogforrások? [Jt. 29. o.]
3. Mik az ún. belső és külső jogforrások? [Jt. 29. o.]
4. Mit tud a döntvényről, mint jogforrásról? [Jt. 31. o.]
5. Mi volt a Planum Tabulare? [Jt. 33. o.]
6. Mit tud a királyi törvényhozásról (decretumok)? [Jt. 34-35. o.]
7. A méhmagzat jogi helyzete a rendi korban [Jt. 87. o.]
8. A nemesség származékos szerzőismódjai. [Jt. 91-92. o.]
9. A nem és a jogképeség kapcsolata rendi jogunkban. [Jt. 92-93. o.]
10. Az életkor megállapítása a rendi korban. [Jt. 95-96. o.]
11. A jogi személy fogalma és fajtái a rendi korban [Jt. 96. o.]
12. Az ősi és a szerzett javak elkülönítése [Jt. 98-99. o.]
13. A jószágok értéke (közbecsű, örökbecsű, igazbecsű) [Jt. 100-101. o.]
14. Az elévülés és az elbirtoklás szabályai rendi jogunkban. [Jt. 102-104. o.]
15. Az osztály (divisio) fogalma és jogkövetkezményei. [Jt. 108-110. o.]
16. Az adomány jogcímei. [Jt. 111-114. o.]
17. Mi a teljes, illetőleg a peres adomány? [Jt. 114-115. o.]
18. Az örökbevallás szabályai az ősi vagyona vonatkozásban [Jt. 122-123. o.]
19. Mi volt az ún. bírói zálog, illetőleg törvényes zálog? [Jt. 126. o.]
20. A károkozásra (kártérítésre) vonatkozó szabályok rendi jogunkban. [Jt. 129-130. o.]
21. Mi volt az ún. fiókvégrendelet? [Jt. 133. o.]
22. Mi volt az ún. kiváltságos végrendelet? [Jt. 133. o.]
23. Mi volt a végrendelet alaki, illetőleg tartalmi érvénytelensége? [Jt. 134. o.]
24. Mit tud a jobbágyok örökléséről? [Jt. 137. o.]
25. Mi a hitbizomány? [Jt. 137-138. o.]
26. Mi a hajadoni jog? [Jt. 138-139. o.]
27. Mi a közszerzemény? [Jt. 141. o.]
28. Milyen házassági akadályokat ismertünk meg a rendi korban? [Jt. 145-148. o.]

II. A büntetőjog és a perjog fejlődése a XVIII. századig

- 1) A cinkostárs fogalma rendi kor büntetőjogában. [Jt. 283. o.]
- 2) A felbuztatás fogalma rendi kor büntetőjogában. [Jt. 283-284. o.]
- 3) Ki volt a híres és tanácsos személy? [Jt. 284. o.]
- 4) Ki volt az ún. latroknak gazdálkodó és a latorrejtegető? [Jt. 284-285. o.]
- 5) Mi az ún. eredményfelelősség? [Jt. 286. o.]
- 6) Mi az ún. kollektív felelősség? [Jt. 286-287. o.]
- 7) A végszükség a rendi kor büntetőjogában. [Jt. 288. o.]
- 8) A jogos védelem a rendi kor büntetőjogában. [Jt. 288. o.]
- 9) A visszaesők megítélése a középkorban. [Jt. 289-290. o.]
- 10) A bűncselekmények elkövetési stádiumai a rendi korban. [Jt. 290. o.]
- 11) Mik voltak a közbűncselekmények? [Jt. 290. o.]
- 12) Mik voltak a magánbűncselekmények? [Jt. 290-291. o.]
- 13) A hűtlenségről, mint a rendi kor súlyosabb bűncselekménye. [Jt. 291-292. o.]
- 14) Mit tud a főbenjáró ítélet alá eső cselekményekről? [Jt. 292-293. o.]
- 15) Mit tud az ún. fejjavításról? [Jt. 293. o.]
- 16) A becstelenség (infámia). [Jt. 293. o.]

- 17) Mi volt a feleltváltás és a perfüggőség? [Jt. 408-409. o.]
- 18) Mi volt a tisztító eskü? [Jt. 411. o.]
- 19) Mi volt a földre letett eskü? [Jt. 411. o.]
- 20) Mit tud az eskü értékéről? [Jt. 411-412. o.]
- 21) Mit tud a tetemrehívásról? [Jt. 413-414. o.]
- 22) Mi volt a Váradi Regestrum? [Jt. 414-415. o.]
- 23) Mi volt az alaki tanúbizonyítás [Jt. 417-418. o.]
- 24) Mi volt az anyagi tanúbizonyítás [Jt. 418. o.]
- 25) Mit tud az okirati bizonyításról a rendi korban? [Jt. 418. o.]
- 26) Mit tud az írásbeli polgári perről? [Jt. 427-428. o.]
- 27) Mit tud a szóbeli büntető perről. [Jt. 428. o.]
- 28) Mit tud a vármegyei bünvádi eljárás előkészítő szakaszáról. [Jt. 429-430. o.]

III. A magánjog, polgári perjog és a kereskedelmi jog fejlődése a XIX-XX. században

- 1) Milyen magánjogi tárgyú pátenseket ismer a neoabszolutizmus időszakából? [Jt. 157. o.]
- 2) Mi volt az ún. Országbírói Értekezlet. [Jt. 158. o.]
- 3) Az Ideiglenes Törvénykezési Szabályok rendelkezési és hatálya [Jt. 159-160. o.]
- 4) Magánjogi kodifikációs tervezetek a polgári korban. [Jt. 163-164. o.]
- 5) A szokásjog és a bírói gyakorlat szerepe a polgári kor magánjogában. [Jt. 164-166. o.]
- 6) A jogtudomány szerepe a polgári kor magánjogában. [Jt. 166. o.]
- 7) A szerződési szabadság. [Jt. 182-183. o.]
- 8) A kártérítési jog a polgári korban és az objektív felelősség. [Jt. 184-185. o.]
- 9) A jogalap nélküli gazdagodás. [Jt. 185-186. o.]
- 10) A törvényes öröklés rendje a polgári korban. [Jt. 189-190. o.]
- 11) A polgári per főbb alapelvei. [Jt. 461. o.]
- 12) A perfelvétel a polgári perben. [Jt. 462. o.]
- 13) Jogorvoslatok a polgári perben. [Jt. 464-465. o.]
- 14) Mik voltak az ún. különleges eljárások? [Jt. 465. o.]
- 15) Mit jelent a jóhiszemű forgalom védelme? [Jt. 193. o.]
- 16) A kereskedelmi ügyletek. [Jt. 195-196. o.]
- 17) Mi a tárgyi kereskedelmi alapügylet? [Jt. 196-197. o.]
- 18) A közkereseti társaság a polgári korban. [Jt. 200-201. o.]
- 19) A betéti társaság a polgári korban. [Jt. 201-202. o.]
- 20) A részvénytársaság alapítása és szervezete. [Jt. 206-207. o.]
- 21) A korlátolt felelősségű társaság. [Jt. 209-210. o.]
- 22) Mi volt az ún. csendes társaság? [Jt. 210-211. o.]
- 23) Mit tud a váltóról, mint értékpapírról? [Jt. 216-218. o.]
- 24) Mit tud a kötvényről, mint értékpapírról? [Jt. 219-220. o.]
- 25) Házassági akadályok az 1894:XXXI. tc. szerint. [Jt. 229-230. o.]
- 26) A házasság felbontása és az ágytól és asztaltól való elválasztás. [Jt. 231-232. o.]
- 27) Az állami tulajdon jellemzői a szocialista jog szerint. [Jt. 243-244. o.]
- 28) A szövetkezeti tulajdon jellemzői a szocialista jog szerint. [Jt. 244-245. o.]

IV. A büntető anyagi és eljárásjog fejlődése a XIX-XX. században

1. Az 1843. évi büntető javaslat anyagi jogi rendelkezései. [Jt. 320-321. o.]
2. A Csemegi-kódex rendszere (szerkezete). [Jt. 330. o.]
3. A büntetendő cselekmények hármas felosztása. [Jt. 330-331. o.]
4. Mi volt az ún. egyesítő teória? [Jt. 332-333. o.]
5. A büntetőjogi felelősség problémája a Csemegi-kódexben. [Jt. 333. o.]
6. Mi a bünhalmazat? [Jt. 334. o.]
7. Az emberölés szabályozása a Csemegi-kódexben. [Jt. 335-336. o.]
8. A vagyon elleni bűncselekmények a Csemegi-kódexben. [Jt. 336-337. o.]

9. Mit tud a kriminálszociológiai iskoláról? [Jt. 348-349. o.]
10. Mit tud a kriminálanropológiai iskoláról? [Jt. 349-350. o.]
11. A megrögzött büntetettek problémája. [Jt. 351-352. o.]
12. A feltételes elítélés és fiatalokúakra vonatkozó szabályok az első büntetőnovellában (1908). [Jt. 354. o.]
13. Mit tud az ún. dologházi törvényről? [Jt. 354-355. o.]
14. A második büntetőnovella (1928). [Jt. 355-356. o.]
15. A Csemegi-kódex büntetési rendszere. [Jt. 367-369. o.]
16. Mit tud az ún. fokozatos börtönrendszer magyarországi alkalmazásáról? [Jt. 369-371. o.]
17. A háborús és népellenes bűncselekmények. [Jt. 378-379. o.]
18. Az államrend büntetőjogi védelme a második világháborút követően. [Jt. 379-380. o.]
19. Mi volt az ún. „Sárga könyv”? [Jt. 444. o.]
20. Mit tud a kodifikáció előtti időszak büntetőeljárásának sajátosságairól? [Jt. 444. o.]
21. A személyes szabadság védelme a bűnvádi perben. [Jt. 446-447. o.]
22. Mit tud a vádtanácsról? [Jt. 448. o.]
23. Mi az a magánvád és milyen formáit ismeri? [Jt. 448-449. o.]
24. Mi a magánindítvány? [Jt. 449. o.]
25. Mit tud a főtárgyalásra való közvetlen idézésről? [Jt. 450. o.]
26. A főtárgyalás sajátosságai az esküdtszéki eljárásban. [Jt. 452-453. o.]
27. Mi volt a semmisségi panasz? [Jt. 454. o.]
28. Mi volt a „perorvoslat a jogegység érdekében”? [Jt. 454-455. o.]

Félévközi számonkérés módja és értékelése:

A félév során két zárthelyi dolgozat megírására kerül sor a tantárgy tematikus leírásánál megadott témakörökből, amelynek értékelése öt fokozatú jeggyel történik.

A hallgató szóbeli órai teljesítése a félévközi értékelés részét képezi. A szóbeli teljesítménnyel szembeni elvárások: latin jogi szöveg (szóösszetétel/szakkifejezés, mondat/jogelv) nyelvtani, kontextuális és jogdogmatikai értelmezése, grammatikai használata. Egy-egy a jogtudomány latinságára vonatkozó kultúrtörténeti-jogtörténeti témakör önálló feldolgozása és prezentálása.

Gyakorlati jegy teljesítésének módja, értékelése:

*A tantárgy teljesítése az **aláírás** valamint az **öt fokozatú értékelés szerinti gyakorlati jegy** megszerzésével történik.*

***Az aláírás megszerzésének:** a tantárgy gyakorlati jellegénél fogva a szemináriumi órák látogatása, amelyek alól igazolatlanul csak 1 alkalommal kérhet az oktatótól felmentést a hallgató. Az egy alkalomnál több igazolt, valamint igazolatlan hiányzás beszámolási kötelezettséget von maga után. A beszámolás szóban, legkésőbb a szorgalmi időszak utolsó hetéig lehetséges.*

***A gyakorlati jegy** az írásbeli zárthelyi dolgozatok és az órai szóbeli teljesítés értékelésén alapul.*

Jeles érdemjegy eléréséhez a tananyag legalább 90%-os, a jó érdemjegy eléréséhez a tananyag 80%-os, a közepes érdemjegy eléréséhez a tananyag 70%-os, az elégséges érdemjegy eléréséhez pedig a tananyag 60%-os elsajátítása a kívánatos.

A gyakorlati jegy elfogadásához mindkét írásbeli zárthelyi dolgozat legalább elégséges érdemjeggyel történő értékelése szükséges. A félévközi szóbeli teljesítés gyakorlati jegybe történő beszámításának aránya 10%.

***A gyakorlati jegy pótlása:** a tanulmányi szabályzat alapján a szorgalmi időszakban a pótlásra megadott időpontban, a vizsga időszak első kéthetében pedig a Neptun rendszerben feltüntetett gyakorlati jegy pótlására kijelölt vizsgaalkalmakkor kerülhet sor.*

***Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további / sajátos módok, jellemzők:** előadás, magyarázat, tematikus prezentáció/szemléltetés, tréningmódszertan: frontális szemináriumi munka, interaktív és koope-*

ratív oktatási módszer, megbeszélés, vita, páros-csoportos hallgatói munka, hallgatói kiselőadások, önálló hallgatói munka alkalmazása

Kötelező irodalom: + 1 idegen nyelvű

1. **Magyar jogtörténet** (szerk. Mezey Barna) 4. átdolgozott kiadás, Osiris Kiadó Bp. 2007. [a tételsorban Jt. rövidítéssel]
2. **Eckhart Ferenc: Magyar alkotmány- és jogtörténet** Osiris Kiadó, Budapest 2000.
3. **Werbóczy István: Tripartitum Opus Juris consuetudinarii Regni Hungariae**, M.Kir. Egyetemi Nyomda, Budapest. 1894.

Ajánlott irodalom: + 2 irodalom

1. **József Ruszoly: Beiträge zur neueren Verfassungsgeschichte** (Ungarn und Europa). *Ungarische Rechtshistoriker*. (Herausgegeben von Barna Mezey) Gondolat Kiadó. Budapest, 2009.
2. **Csizmadia-Kovács-Asztalos: Magyar állam- és jogtörténet** Tankönyvkiadó, Budapest, 1998.
3. **Hóman Bálint – Szekfű Gyula: Magyar jogtörténet** Bp., 1936.